Ankenævnet *for* Forsikring

Den 2. oktober 2019 blev i sag nr. 93801:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

Tryg Forsikring A/S
Klausdalsbrovej 601
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har ejerskifteforsikring. Ejendommen er opført i 1962 og er overtaget af klageren den 16/8 2018. Tilstandsrapporten er udarbejdet den 8/5 2018 og indeholder bl.a. følgende oplysninger:

> **"Bygningskonstruktioner - oplysninger til ejerskifteforsikring**
> Vær opmærksom på, at oplysningerne i dette afsnit er beregnet til forsikringsselskabernes udarbejdelse af tilbud om ejerskifteforsikring. Oplysningerne kan ikke betragtes som en garanti for korrekt materialeangivelse eller konstruktionsudformning.
> …
>
> | | **Bygn.** | **Uddybende oplysninger:** |
> |---|---|---|
> | **7. Gulvkonstruktion og gulve** | | |
> | Gulv på strøer eller bjælker | A | |
> | Væg-til-væg tæppe | A | |
> | Klinkegulv på beton | A" | |

Klageren har i klageskemaet af 26/5 2019 til nævnet bl.a. anført:

> **"Kort redegørelse for sagen**
> …
> *Slagger skader*
> Omkring 3 uger efter overtagelse ejendommen observeres der en række skader i den købte ejendom og den 8. september 2018 anmeldes en række skader (bilag 1) til Tryg ... Herefter sender Tryg ejerskiftetaksator #1 den 31. september 2018 til at besigtige ejendommen. Denne besigtigelse sker ufyldestgørende og forventeligt afviser ejerskiftetaksator #1 (bilag 7) at der skulle være en dækningsberettiget skade.

I mellemtiden opdager jeg at der er yderligere større revner i gulvet, hvorefter jeg kontakter en murermester for at høre hvad er skadesomfanget og hvor alvorlige skader er. Murermesteren fortæller at gulvet kan kun repareres og sættes i almindelig stand hvis den ophugges og reetableres. Dette er bl.a. pga. skævheder i gulvet (bilag 8).

Der sendes en mail til Tryg den 17. september (bilag 9) om at der er en yderligere skade i stuegulvet, som også ønskes anmeldt samt at garageoverliggeren genanmeldes da ejerskiftetaksator #1 ikke har noteret det. Tryg bliver også oplyst om det, som jeg har undersøgt at der har været en vandskade.

Tryg sender ejerskiftetaksator #2 den 9. oktober til at besigtige den nye anmeldelse og genbesigtige de gamle anmeldelser. Ejerskiftetaksator #2 afviser igen at skaden er dækningsberettiget på baggrund af at det er en forventelig skade for det typehus fra de årgange. Derudover oplyser taksator #2, uden dokumentation, at jeg har anmeldt radon i boligen (bilag 10).

Frustreret kontakter jeg advokat for at forhøre om korrekt fremgangsmåde til skadesopklaring. Efter samtalen med advokat hakker jeg omkring Ø 30cm fra hhv. stuegulvet og det lille værelse, der vender mod garagen og graver ud materiale i terrændækket ned til omkring 40 cm. Jeg sandsynliggør i bilag 11 at der er tale om slagger og sender den 5. november herefter på nyt oplysninger til Tryg vedrørende skaderne og hvad der kunne have forårsaget dette.

Tryg tilbyder den 22. november (bilag 12) først at sende taksator #3 ud for at foretage yderligere besigtigelse. Jeg afviser dette, da undersøgelsen af skader, som følge af slagger er en opgave der kræver særekspertise, samt at jeg har haft dårlig erfaring hvad der angår professionalisme fra taksator #1 og taksator #2.

Tryg tilbyder den 29. november (bilag 13) at sende en ingeniør, der har enmandsfirma til at undersøge skadesårsagen. Dette afvises af undertegnede på baggrund af mangel på uvildighed.

Den 29. november foreslå jeg, at et firma der er anerkendt og har de fornødne værktøjer og kan agere uvildigt burde undersøge denne skadesanmeldelse (bilag 14).

Den 17. december tilbyder Tryg Teknologisk Institut.

Den 10. januar 2019 sender Tryg mig aftaleindholdet og forklarer at jeg skal selv betale for spørgsmål hvis jeg vil have yderligere uddybelse. Jeg finder ingen indsigelser mod de spørgsmål, der bliver stillet af Tryg til Teknologisk Institut og melder ikke at jeg har noget imod at Teknologisk Institut kommer og få undersøgt skaderne på min ejendom (bilag 15).

Teknologisk Institut sender rapporten til Tryg, som så sender den videre til mig (bilag 16). Teknologisk Institut erklærer sig enig med det arbejde, der blev foretaget (bilag 10) af ejerskiftetaksator #2 og dermed afviser at dette er andet end en 'svindrevne', der skyldes udtørring.

Den rapport, som jeg modtager og som er blev udarbejdet af Teknologisk Institut, bliver læst af civilingeniør … (speciale i byggeri og anlæg), og han vurderer at spørgsmål #3 vedrørende skadesundersøgelse er ikke fyldestgørende besvaret og er kun en påstand.

Derfor kontakter jeg igen Tryg telefonisk for at høre om de vil have noget imod at der sker en mere skarp undersøgelse omkring skades opståen, samt om de kunne være interesseret i yderligere oplysninger, der kunne opstå i sagen. Tryg giver mig ikke entydig svar i telefonen. Jeg kontakter dagen efter kl. 11 (bilag 17) Force Technology og spørger om de kan foretage en undersøgelse på terrændækket, der er statistisk og/eller empirisk dvs. videnskabeligt funderet. Det skal bemærkes at Force Technology var også den eneste danske alternativ til Teknologisk Institut, som jeg også nævnte til Tryg.

Tryg afviser med besked den 1. marts kl. 14 (bilag 18), at der er mere i den her sag og mener ikke at der er behov for yderligere undersøgelser, samt at jeg skal henvende mig til Ankenævnet hvis jeg er utilfreds.

Force Technology modtager alle ovenstående rapporter samt yderligere beviser/dokumentation, der er fundet i mellemtiden. Det kan ses i bilag 19, bilag 20, bilag 21 og bilag 22.

Force Technology sender skadesrapporten til mig den 2. maj (bilag 23) hvor der på basis af konkret dokumentation bliver afvist de påstande omkring skadesoprindelsen, som Teknologisk Institut fremlagde, samt at bevismængden peger mod at der er sket opfugtning af slagger, der har forårsaget skader i bygningskonstruktionen. Jeg hæfter mit standpunkt omkring hvad, hvorfor og hvordan vedrørende skadesanmeldelsen på min ejendom til denne rapport, der er udarbejdet af Force Technology.

Jeg mener at med ovenstående beskrivelse og de bilag jeg har vedhæftet, har jeg gjort hvad der var i min magt at være samarbejdsvillig og finde på en fælles løsning sammen med mit forsikringsselskab Tryg på basis af de retningslinjer beskrevet under Ankenævnet for Forsikring.

Tryg har desværre afvist at modtage flere oplysninger (se bilag 17) og derfor henvender jeg mig til Ankenævnet jf. klageguidet til at køre sagen videre. Grundlaget for bevisførelse er på basis af de oplysninger fundet frem i bilag 23, der giver mig mulighed for at føre en klage overfor Tryg gennem forsikringsnævnet. For at få dækket skaderne, der er givet som et eksempel på side 12 i bilag 24 under min forsikringsforhold:

'Gulvkonstruktion og gulve
- opfugtning af kapillarbrydende lag udført med slagger, der har medført, at gulvbelægningen rejser sig' jf. forsikringsbetingelser i Ejerskifteforsikring …
…
Hvad vil du konkret opnå hos selskabet?
Hvad ønskes der med klagen?
1. Terrændækket for bygningskonstruktionen skal sættes i samme stand, som tilsvarende ejendom fra samme årgang og som ikke har slagger skader, hvor brugbarheden af terrændæk reetableres til den normale stand, samt at risikoen for udvikling af yderligere skader i hele bygningskonstruktionen, som følge af slagger fjernes.

2. Refusion for betaling af skadesundersøgelsen foretaget af Force Technology, som er den bevisbyrde der giver grundlaget til at denne klage kan indgives."

I brev af 2/7 2019 fra selskabet til nævnet hedder det bl.a.:

"2.0 Indledning
Der klages over, at selskabet ikke kan anerkende, at de revner i terrændækket er dækningsberettigende over den tegnede ejerskifteforsikring, herunder, at der ikke kan tilbydes dækning for fjernelse af slagger under terrændækket.
…
4.0 Ejendommen
Der er tale om et traditionelt opført parcelhus fra 1962. Ifølge oplysninger fra Dingeo.dk er ejendommen opført på moræneler.
…
5.0 Tilstandsrapport og købsaftale.
Der er hverken i tilstandsrapporten eller i købsaftalen anmærkninger vedrørende forholdene.
…
7.0 Vores vurdering
Af de foreliggende oplysninger fremgår det blandt andet, at klager kort tid efter overtagelsen af ejendommen anmeldte, at der var revner i betongulvet, samt at det var klagers opfattelse, at dette skyldtes slagger anvendt som kapillarbrydende lag.

Forholdet omkring betongulvet blev konstateret, da klager havde fjernet det oprindelige overgulv bestående af masonitplader, og klikgulvbelægningen, mens der ved fjernelse af tapet blev konstateret revner i ydervæggen.

Forholdene blev indledningsvis besigtiget af Ingeniør …, og selskabets interne taksator, og ingen af disse fandt det dokumenteret, at der var tale om dækningsberettigende forhold over den tegnede ejerskifteforsikring.

Efter en del korrespondance aftalte selskabet og klager, at Teknologisk institut skulle foretage besigtigelse, og besvare en række spørgsmål, som var forelagt klager til godkendelse, inden de blev sendt til TI. Selskabet har således valgt i samarbejde med klager, at få en uvildig tredjemand til at undersøge forholdet nærmere.

Af rapporten fra TI (bilag O) fremgår det blandt andet, at årsagen til revnerne i betongulvet er plastisk svind og normalt udtørringssvind i den tynde mørtel i oversiden af letklinkerbetongulvet. Endvidere fremgår det af rapporten, at der ikke er registreret tegn på, at revnerne skulle være opstået på baggrund af ekspanderende slagger.

Der er således intet i denne rapport, der indikerer, at der skulle være tale om en dækningsberettigende skade over den tegnede ejerskifteforsikring, hvorfor selskabet har fastholdt afvisningen af dækningen.

At klager efterfølgende ensidigt og i forbindelse med sagens fremlæggelse for nævnet har indhentet en rapport fra Force Institut, kan ikke medføre en ændret opfattelse af dette.

Uagtet at rapporten fra Force Institut er ensidigt indhentet, har selskabet sendt rapporten til TI, hvis kommentarerne fremlægges som bilag S.

Af TI's kommentarer nr. 3 fremgår det blandt andet, at der hverken i TI's eller i FI's borekerner er konstateret revner i den nedre del af beton/renselag, hvilket indikerer, at der ikke sker en opbøjning nedefra.

Som kommentar 4 til følgende fra FI's rapport:

Foto ned i kernehul. Bemærk folie omkring 80 mm, mærket på tommestok, samt fugtigt skæresnit i renselag under folie.
Bemærk yderligere knusning af lecabeton i side af borehul

bemærker TI, at da borekernen er boret tørt og boreflader i borehullet fremstår tilsat borestøv er det efter TI's opfattelse ikke muligt at registrere specielle forhold ved borehullet.

I svar 5 kommenterer TI på følgende fra FI:

Blå ramme markerer område med grov revne, som krydser oprindelig limspartling på gulv

Som det fremgår af foto 2 i kommentarerne er der limrester nede i revnen, hvilket viser, at revnen har eksisteret, da limen blev påført betonlaget.

I relation til FI's konklusion på rapportens side 9 bemærker TI under svar 6, at det ikke er undersøgt, om der kan konstateres farverester i selve revnerne.

Af svar 7 fremgår det blandt andet, at det fortsat er TI's opfattelse, at årsagen til revnerne er udtørringssvind.

Herudover finder TI det fortsat ikke dokumenteret, at der er tale om ekspanderende slagger under ejendommen, og i svar 9, fastslår TI, at selvom slaggerne forekommer fugtmættede, er det ikke ensbetydende med, at slaggerne har ekspanderet eller vil ekspandere.

Endvidere fastslår TI i svar 10, at hvis det antages at slaggerne ekspanderede ville det kunne medføre en af to ting:

1. Hvis gulvpladen ligger 'frit', vil ekspansionen medføre at hele pladen bevæger sig opad, og der ville ikke komme revner i den øverste mørtel.
2. hvis gulvpladen er fastholdt ved vægge/fundament, vil der ske en opbuling med stigende størrelse mod midten af rummene. I den konkrete sag buler gulvene nedad.

Endelig fastholder TI, at revnerne ikke kan henføres til øget opfugtning af slaggerne, da skadesbilledet ikke stemmer overens med denne teori.

Sammenfattende har rapporten fra FI ikke medført en ændret holdning hos TI vedrørende det tekniske i sagen, og vi finder det således fortsat ikke dokumenteret, at revnerne i betongulvet opfylder definitionen på en dækningsberettigende skade, da årsagen er almindelig forekommende svind i det øverste slidlag."

Klageren har i mail af 28/7 2019 til nævnet bl.a. bemærket:

"Undertegnede/klageren anser, ikke at der er fremført af 'S Teknologisk Instituts kommentar' nye beviser ift. 'O Rapport fra TI' og derfor vil holde fast i det konklusion som er dannet i [rapport] af Force Technology.

Undertegnede har dog 2 kommentarer til 'S Teknologisk Instituts kommentar', som kunne være af interesse for ankenævnet.

1. I punkt 1 og punkt 12 oplyser TI, at der er ikke blevet modtaget ejendomsdokumenter herunder tilstandsrapport og købsaftale, det er urigtigt se [bilag med mails]. … TI HAR været i besiddelse af ALLE dokumenter som undertegnede havde på det tidspunkt som undertegnede havde kontakt med TI.

2. Derudover vil jeg påpege til punkt 5:
Der er blevet pumpet større mængder af vand (fra O Rapport fra TI side 4 'Foto 1 Grove revner i stue med forskydning og vinkelrette kontaktpunkter' viser en hvid beholder, hvor der var flere liter vand, der blev brugt til at køle saven under boring). Dette vand blev pumpet ind i borekernen (se fra O Rapport fra TI side 8 'Kerne K1 billede nederst til venstre'). Vand kan som bekendt flytte partikler. TI fremlægger en konklusion på basis af dette ene billede."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen.

I selskabets besigtigelsesrapport af 6/9 2018 fremsendt til klageren hedder det bl.a.:

"Forhold nr. 1
Forsikringstager har anmeldt at der er revner i flere betongulve.

…
Skadesårsag / skadesomfang / ejerskifteforsikring
Ved besigtigelsen konstateres revner i betongulve i 3 værelser på henholdsvis 10,8 m2 - 7,2 m2 og 6,9 m2. Desuden ses en reparation i køkkengulv på 8,2 m2.
…
Da det ikke var et krav med armering i betongulve i parcelhuse i 1962, er der revner i de fleste af de gulve der blev udført dengang og derfor er det ikke et forhold der nedsætter dit hus værdi væsentlig, i forhold til andre tilsvarende intakte huse fra 1962.

Det vurderes derfor at skaden ikke er omfattet som et dækningsberettiget forhold over den tegnede ejerskifteforsikring."

Af entreprisetilbud af 17/9 2018 fremgår bl.a.:

"Vedr. gulv i stue, ca. 30 kvm
Da gulvet er revnet mange steder med revner over 3-4 mm, og ligeledes ikke længere er bæredygtigt pga. underminering, anses det ikke muligt at reparere pga. skævhederne, da der heller ikke er armering i gulvet.

Ophugning af gulv.
Afgravning og udlægning af 100 mm styropor (hvis dette er muligt).
Udstøbning med 10 cm beton ilagt Rionet 150x150/6 mm
…
Tilbudspris inkl. moms 40.375,00 Kr."

I besigtigelsesrapport af 11/10 2018 fra selskabets genbesigtigelse hedder det bl.a.:

"…, forhold 1, revner i gulve:
FT fortæller, at han er oplyst, at gulvbelægningen er ca. 8 år gammel.

På betongulvet var der udlagt masonitplader (se billede 9654) og selve gulvbelægningen var et plastic-klikgulv på 4mm (se billederne 9648, 9649 og 9656). Der ses ikke skimmeldannelse på masonitten, hvilket må betegnes som positivt for et terrændæk, der ikke kan forventes, at have et kapillarbrydende lag.

FT har et ønske om, at nedlægge et svømmende lamelparketgulv på 15mm.

Betongulvet er det originale fra 1962 og fremstår med revner og der kan registreres 'knæk' ved disse (se billederne 9654 og 9657 – 9660, langt vaterpas). Jeg lavede et fladenivellement på gulvet og her var niveauforskellene ca. 25 mm, men jævnt over stuen.

Mureren er af den opfattelse, at gulvet ikke kan genanvendes og har fremsendt en pris på udskiftningen.

FT er af den opfattelse, at revnedannelserne og ujævnhederne skyldes den rørskade der har været der for 12 år siden. FT er af den opfattelse, at de revner der ses i gulvet, er gennemgående videre ud i huset. FT er bekymret for, om gulvet tillader radon, at trænge igennem.

Vurdering:
Der ses et betongulv med forventelige svindrevner, da der på tidspunktet for opførelsen ikke, blev anvendt armering i terrændæk.

Det er min vurdering, at gulvets ujævnheder er som følge af sætninger, kort efter byggeriets opførelse og samtidigt kan selve udlægningen have været med større tolerancer, som ikke accepteres i nutidens byggeri.

Jeg er efter hjemkomsten blevet opmærksom på, at huset er funderet på moræneler, hvilket i sommeren 2018, har givet problemer andre steder, med svind i lerlagene. Det skal præciseres, at der ikke er store træer omkring huset, som kan være med til, at forværre svindet og dermed sætningerne.

Det er min vurdering, at ujævnhederne ikke har noget med rørskaden for 12 år siden, at gøre. Det er meget sjældent, at rørskader giver deciderede sætninger, da rørskader ikke fjerner jordmateriale.

Det er min vurdering, at de revner der ses i gulvene i den øvrige del af huset, ikke er gennemgående, da der vurderes, at være fundamenter under indervæggene, men at årsagen i øvrigt er den samme som ovenstående, altså svind i uarmeret beton.

Det er min vurdering, at der ikke kan udlægges 15 mm lamelparket på gulvet med de ujævnheder der ses, men hvor det skal præciseres, at det ikke var 15 mm lamelparket, der var ved overtagelsen af huset.

Masonitpladerne med 4 mm plastgulv, tilpasser sig væsentligt bedre til et ujævnt underlag og har trods alt fungeret i 8 år med disse forhold.

Blot til info, så er det min vurdering, at betongulvet kan oprettes til et plan, hvor det er muligt, at udlægge et 15 mm lamelparketgulv.

Det er min vurdering, at FT bekymring vedrørende radon er berettiget, men at huse fra 1962, ikke kan forventes, at være radonsikrede."

Teknologisk Institut har i rapport af 31/1 2019 bl.a. anført:

"Formål
Opgaven har til formål at belyse rekvirentens 3 spørgsmål …
…
Besigtigelse og målinger
Der er udført besigtigelse af gulvene i alle rum, dog er gulvene enkelte steder dækket af linoleum (gang og køkken) eller byggematerialer. Der ses revner i gulvene i værelse mod nordøst, værelse mod øst, værelse mod vest og i stuen. Der er ikke registret revner i klinkegulve. Revnerne er grovest i stuen hvor der er målt revnevidder op til 5 mm og hvor der ligeledes ses den største forskydning. Ved revner med forskydning ses typisk en rejsning/opbuk langs revnen. Der ses generelt ingen kantisolering langs kanten af gulvet. Fotos fra besigtigelse og registrering af revner fremgår af bilag 1.
Borekerneudtagning

Der er udtaget i alt 2 borekerner fra hhv. stuen og værelse mod nordøst. Begge kerner er udtaget over grove revner. Beskrivelse og fotos af borekerneudtagningen fremgår af bilag 2.

Vurdering
Ud fra den foretagne undersøgelse samt de givne data og informationer kan instituttet angive følgende besvarelse på rekvirentens spørgsmål:

1. TI bedes beskrive opbygningen af terrændækket i huset. Herunder om der er slagger:
Opbygningen af terrændækket er som følger, fra oven:

- 8,5-9 cm porøs letklinkerbeton, hvoraf den øverste del er en tæt mørtel. I stuen er dette lag registreret til 5-20 mm og i værelset mod nordøst 20-30 mm. I bundet af laget er materialet løst og smuldrende.
- Plastikfolie.
- Beton (forventeligt uarmeret, da der ikke er ramt armering i 2 stk. ø100 mm borekerner) med en tykkelse på 35-40 mm i stuen og 45-50 mm i værelset mod nordøst.
- Slagger til ukendt dybde, men minimum til 40 cm under overfladen, svarende til et lag på minimum 25 cm.

2. TI bedes oplyse om der ses revneforløb ved gulvene. I bekræftende fald bedes Ti angive revneforløbet, herunder om der op- eller nedadgående revner, på en skitse:
Der ses revner i gulvene med revneforløb som angivet i bilag 1. Ved flere revner ses forskydning i revnerne, hvilket viser at der har været en op- eller nedadgående bevægelse i gulvet.

3. Såfremt spg. 2 svares bekræftende, bedes TI undersøge og oplyse årsagen(er) til revnedannelserne:
Årsagen til revnerne vurderes at være plastisk svind og normalt udtørringssvind i den tynde mørtel i oversiden af letklinkerbetonen. Derudover vurderes der at være en 'osteskorpe effekt' som opstår ved udtørring af overfladen af den tynde plade og medvirker en rejsning langs revnekanterne. Forskydninger i revner vurderes at være opstået som følge af førnævnte effekt evt. i kombination med nedtrykning af det tynde mørtellag (en form for gennemlokning ned i den porøse letklinkerbeton).

Der er ikke registreret tegn på at revnerne skulle være opstået som følge af ekspanderede slaggere. Ved udtagning af borekerner over grove revner i det øverste mørtellag ses ikke revner i den underliggende beton, ligesom det vurderes at eventuelle vandskader ikke vil kunne medføre væsentlig vandpåvirkning af slaggelaget, da det er beliggende under betonen og en plastikfolie."

Klageren har indhentet rapport af 30/4 2019 fra Force Technology, hvori det bl.a. hedder:

"Undersøgelse af villa funderet på potentielt ekspanderende slagge
…
Baggrunden for undersøgelsen skyldes en tvist mellem TRYG og … om, hvorvidt revnedannelsen kan henføres til forventeligt svind og sætning af terrændæk over tid, med hensyn til datidens byggeskik eller om revnedannelsen kan henføres til mulig ekspansion af slaggeunderlag for terrændæk. Herunder ligeledes om tilstedeværelsen af slagge under terrændæk skulle have været anført under salgsinformationer eller tilstandsrapport.
…

På besigtigelsesdagen var klikgulv optaget i dele af stue, hele kammeret samt dele af soveværelse ved indgangsdør.

Undersøgelser
Stue
Klikgulvet var ved besigtigelse fjernet i ca. 1/3 af stuen og kernepositionen for kerne 1 udtaget af TI var frilagt.

Der blev konstateret revner i gulvet, som beskrevet i TI rapport af 31-01-2019. Revnevidderne varierede fra 2-5 mm og der blev konstateret lodrette forskydninger på op til 5 mm. Revnerne krydsede flere steder oprindelige malings- og limpletter på gulvet.

Inden for det frilagte område blev der observeret niveauforskelle på op til 12 mm.
…
[Fototekst:] Område i stue, hvor TI har udtaget kerne 1. Bemærk revner med revnevidder på op til 4 mm.
…
[Fototekst:] Yderst åben revne med revnevidde på op til 5 mm og lodret sætning på 4 mm. Bemærk at revne krydser gamle pletter på oprindeligt gulv (blå ramme)
…
[Fototekst:] Blå ramme markerer område, hvor bred revne krydser oprindelige pletter.

Kammer
Klikgulvet var ved besigtigelsen fjernet i kammeret.

Der blev konstateret revner i gulvet, som beskrevet i TI rapport af 31-01-2019. Revnevidderne varierede fra 1-4 mm og der blev konstateret lodrette forskydninger på op til 3 mm. Revnerne krydsede flere steder oprindelige malings- og limpletter på gulvet.
…
[Fototekst:] Blå ramme markerer område, hvor bred revne krydser oprindelige pletter på gulv i kammer

Borekerne
Der er udtaget et stk. Ø80 mm borekerne gennem gulvkonstruktionen i kammer med henblik på klarlægning af opbygning og udtagning af prøver af underliggende slagge. Borekernen er udtaget over en revne i overfladen. Udboringen er foretaget for at kunne måle fugtindhold i underliggende slagger. Den samlede tykkelse af dækket blev målt til 125 mm i borehullet, idet kernen smuldrede under udtagningen.

Opbygningen af gulvkonstruktionen er som følger:

Interval mm	Materiale
0-ca. 18 mm	Øvre faste afretning af betonlaget
Ca. 18- ca. 95 mm	Let komprimeret lecabeton. Smuldrende
Ca. 95 mm	Nedbrudt plastfolie
Ca. 95-ca. 125 mm	Renselag udlagt direkte på slagge. Ikke revnet!
125 mm til dybere end 280 mm	Finkornet, relativt velkomprimeret slagge.

Der er udtaget fire delprøver af slagge til bestemmelse af fugtindhold dels ved måling af relativ luftfugtighed i frisk prøve samt efter udtørring:
…
Forud for sigtningen blev prøven udtørret til konstant vægt ved 110 °C.

Våd prøve vægt	1093,6 gr.
Vægt tør	849,6 gr.
Fugtindhold	22,3%

…
Som det fremgår af tabel 1, udgøres over halvdelen af slaggen af partikler mindre end 2,5 mm, og 41,9 % udgøres af finkornet materiale mindre end 1 mm.
…
[Fototekst:] Foto ned i kernehul. Bemærk folie omkring 80 mm, mærket på tommestok, samt fugtigt skæresnit i renselag under folie. Bemærk yderligere knusning af lecabeton i side af borehul.

Soveværelse
Klikgulv var fjernet ved indgang til soveværelse. I gulvet ses revner, som bryder tandmærker efter oprindelig limspartling.
…
[Fototekst:] Blå ramme markerer område med grov revne, som krydser oprindelig limspartling på gulv.

Ydre murværk
Der blev foretaget en visuel gennemgang af ydre murværk i forbindelsen med besigtigelsen den 7. marts 2019.

Ved besigtigelsen blev der observeret flere revner i murværk, hvoraf flere tilsyneladende har været repareret i flere omgange. Flere af revnerne i murværket var sammenfaldende med revner i fundament. Flere af de reparerede revner var atter åbne på besigtigelsesdatoen.
…
[Fototekst:] Eksempel på revne i murværk, som har været repareret af flere omgange. Bemærk at revner fortsætter ned i sokkel.

Konklusion
…
- Besigtigelsen viste, at revner i gulvene krydsede gamle malingspletter på gulve, hvilket viser, at revnerne er opstået efter at gulvet er støbt og efter at der er foretaget oprindelig malerarbejde. Hermed afvises Teknologisk Instituts forklaring på revnedannelsen, som de henfører til svindrevner kombineret med curling, som er forårsaget af utilstrækkelig befugtning i hærdefasen. Denne type skader ville have opstået inden for den første uge efter udstøbning, før at malerarbejde var iværksat, og man må forvente, at man ville have prøvet at udbedre skaden straks. Dels for at lukke skaderne, men også for at udjævne sætninger.

- Den udtagne borekerne viste, at gulvopbygningen er udført på en relativ hårdt komprimeret slaggepude. I første omgang er der udstøbt et renselag på slaggepuden. Herefter er der udlagt en folie, hvorpå der er udstøbt en dårligt komprimeret lecabeton/letbeton, som efterfølgende er rettet op til niveau med et mørtellag. Dette betonkoncept er yderst svagt, hvilket vil sige, at eventuelle indre spændinger, som følge af udtørringssvind og autogent svind ville blive optaget i den porøse lecabeton. Dette betyder, at betonkonceptet ikke besidder den fornødne styrke

til at kunne danne det beskrevne revnemønster via svind og curling. Hermed er skadesteorien beskrevet i TI rapport atter afvist.

- Slaggen under gulvet fremstod fugtmættet ved udtagelsen af prøver, svarende til et fugtindhold på ca. 23 % vægt. Sigteanalysen viste, at slaggematerialet var domineret af finkornet materiale mindre end 1 mm. Dette betyder, at materialet reelt set ikke besidder kappilarbrydende egenskaber og at det er fugtsugende. Det er et kendt fænomen, at slagge udvider sig ved opfugtning.

- Med udgangspunkt i ovenstående betragtninger vurderes årsagerne til revne i gulv at kunne henføres til svelning af slaggelag. Denne svelning har øget et jævnt pres på gulvkonstruktionen, som så har løftet sig. Det nederste renselag har kunnet deformeres plastisk. Den overliggende tørre leca og afretningslag er deformeret sprødt. Lecabetonen er deformeret ved knusning, qua lav styrke og revnevidden øges opad i sekvensen, jævnfør forholdet mellem åbningsvinkel og afstand op i sekvensen.

- Det kan ikke udelukkes, at revner i murværk kan henføres til svelning af slaggelag. Svelningen har medført et opadgående pres på skillevægge. Dette tryk er forplantet til ydre vægge, som en vandret trykkomposant. Samme mekanisme har forårsaget, at flere døre klemmer.

- I henhold til oplysninger fra [husforsikring] har der været registreret rørskader i 2009 samt fugtskade på gulv i 2011. Sammenholdes disse informationer med tilstedeværelsen af slagge under gulv, er det plausibelt, at revner i konstruktionen kan henføres til de nævnte fugtskader.

- Med udgangspunkt i granskning af købspapirer samt tilstandsrapport, er det FORCE Technologys opfattelse, at huset er blevet erhvervet under forkerte forudsætninger.
  - Det er ikke blevet oplyst, at gulvkonstruktionen er opbygget på slagge. Salgsmateriale indikerer, at bygningen er opført med en gulvopbygning på strøer.
  - Det er ikke blevet oplyst, at der har været en vandskade i gulv, som havde kunnet medføre svelning af slaggelag.

  Da det er et kendt fænomen, at der kan forekomme svelning af slaggelag under gulve, skulle dette have været anført i salgsmateriale og/eller i tilstandsrapport."

Teknologisk Institut har i notat af 1/7 2019 til selskabet bl.a. anført:

"Baggrund
I verserende forsikringssag vedr. revner i gulve har Teknologisk Institut … udarbejdet rapport vedr. forholdende for Tryg Forsikring … Husejeren har efterfølgende fået foretaget en rapport udarbejdet af Force Technology (i det følgende benævnt: FT).

Formål
Formålet med nærværende notat er at kommentere rapport fra FT.
…
Vurdering
Ud fra de givne data og informationer kan instituttet udtale følgende:

Kommentarer til FT's rapport punktvist:

1. På side 2, 'Baggrundsinformation', fremgår at FT har fået udleveret Huseftersynsrapport af 08-05-2018. TI har ikke fået udleveret denne og er ikke blevet bedt om at forholde sig til indhold i denne.

2. På siderne 3-9 'Undersøgelser', registreres revneforhold. Det undlades dog, at undersøge/registrere den af TI registrerede rejsning/opbuk ved revnerne, der viser den såkaldte 'osteskorpeeffekt'/curling.

Foto 1. Ved TI's undersøgelse blev gulvet stikprøvevist gennemgået med retskinne. Ved den på fotoet viste placering af retskinnen med den ene ende over en revne, ses luft under retskinnen på midten, hvilket indikerer at pladen rejser sig ved revnen.

3. På side 6 fremgår den af FT fundne opbygning, som i store træk modsvarer den af TI fundne. Ligesom i de af TI udførte bore kerner ses der *ikke* revner i den nedre beton/renselag i FT borekerne. Dette indikerer at der *ikke* sker en opbøjning nedefra (fra ekspansion af slaggerne).

4. På side 8, af fototekst til borehul, fremgår 'Bemærk yderligere knusning af lecabeton i side af borehul'. Da borekernen er boret tørt og borefladen i borehullet fremstår tilsat i borestøv er det TI's vurdering, at det ikke er muligt at registrere specielle forhold i borehullet.

5. På side 8, afsnit 'Soveværelse' bemærkes det, at revner 'krydser oprindelig limspartling på gulv'. I TI's kerne nr. K2, som er udtaget i samme rum ses at limen er trængt ned i revnen (se nedenstående foto), hvilket viser at revnen har være tilstede ved limpåføringen.

Foto 2. Makrofoto af revne i TI kerne K2. Der ses limrester nede i revnen (pil).

6. På side 9 i 'Konklusion', fremgår i første punkt, at fordi revner krydser gamle malingspletter, så er revnerne opstået senere end malingsspildet. FT undersøger ikke, hvorvidt der er maling nede i selve revnen. Som vist af ovenstående pkt 5. er der beviseligt limrester i revnen i kammeret, hvilket ikke udelukker, at der også kan være udført malingsarbejde på de revnede gulve.

7. I samme punkt som ovenstående påstås, at revnerne med den af TI angivne årsag 'ville have opstået inden for den første uge efter udstøbning, før at malerarbejdet var iværksat, og man må forvente, at man ville have prøvet at udbedre skaden straks'.

Det er korrekt at revnerne opstår tidligt, men revnerne vil ikke på det tidspunkt have den (store) revnevidde, der ses i dag, ligesom rejsningen over revnerne stiger med tiden, som gulvet udtørrer. Det er derfor TI's (fortsatte) vurdering at revnerne skyldes udtørringssvind. Når revnerne når en vis størrelse, kan der ikke længere overføres forskydning over revnen, hvorfor der er mulighed for at der kommer forskydning i revnerne som følge af sætning/sammenpresning af det porøse lecabetonlag (gennemlokning). Det er derfor TI's vurdering, at det er sandsynligt, at revnerne har været til stede ved det oprindelige første malerarbejde, men med væsentlig mindre revnevidder og uden større forskydninger.

8. I 2. punkt i FT's konklusion på side 9 og 10, fremgår det at det er FT's vurdering at ' ... spændinger, som følge af udtørringssvind og autogent svind ville blive optaget i den porøse lecabeton'.

Det er TI's vurdering, at netop den ringe styrke, tillader det øvre mørtellag at svinde relativt meget, da det netop ikke bliver fastholdt (ikke kan overføre forskydning fra svindet), da sammenhænggsstyrken i lecabetonen antageligt er lav. Revnerne er gennemgående gennem den øvre mørtel og lecabetonen og de to lag ligger på en plastikfolie. Der er derfor intet der fastholder laget til underlaget (ligger svømmende), hvorved det kan svinde frit og rejse sig langs revnerne.

9. I 3. punkt i FT's konklusion på side 10, fremgår at slaggerne 'fremstod fugtmættet ved udtagelsen af prøver'. Det at slaggerne er fugtmættede (til ca. 23%) er ikke ensbetydende med, at der er sket en yderligere opfugtning efter gulvet er opført, ligesom det ikke nødvendigvis betyder, at der sker en ekspansion.

10. I 4. punkt i FT's konklusion på side 10, fremgår det, at det er FT's vurdering at revnernes årsag er 'svelning af slaggelag' og at 'denne svelning har øget et jævnt pres på gulvkonstruktionen', ligesom det anføres at presset har bulet gulvet op, således at revnerne står med en 'åbningsvinkel' opad. Den af TI vurderet 'osteskorpeeffekt'/curling, vil give tilsvarende åbning af revnerne, hvor revnevidden er størst i overfladen og mindre nedefter.

Såfremt det antages, at slaggerne har ekspanderet, vurderes der at kunne opstå 2 scenarier, afhængigt af, hvordan gulvpladen er fastholdt til vægge/fundamenter.

- Såfremt gulvpladen ligger 'frit', vil ekspansion foranledige at hele pladen bevæger sig opad. Derved vil der ikke komme revner i den øverste mørtel, da denne bare følger med op.

- Såfremt gulvpladen er fastholdt ved vægge/fundamenter, vil der ske en opbuling med stigende størrelse mod midten af rummene. Herved vil den øverste plade revne og der vil være en målbar opbuling på tværs af rummet. Sidstnævnte er ikke tilfældet i huset. Tværtimod buler gulvet nedaf fra revne til revne og ud mod vægge (jf. pkt. 2). Ligeledes vil den nederste betonplade/renselag tilsvarende revne og bule op mod midten af rummet. Revnerne i den øverste og nederste plade vil være nogenlunde placeret over hinanden. Hverken TI eller FT har fundet revner i den nedre beton/renselaget.

FT anfører at 'Det nederste renselag har kunnet deformere plastisk.' Såfremt svelning er opstået i renselagets plastiske fase og denne er overstået når renselaget er hærdet, vil det ikke give anledning til revner i de øvre lag som er udført senere end renselaget (der er udlagt plastikfolie oven på det hærdede renselag). Såfremt FT mener, at renselaget kan deformeres plastisk efter laget er hærdet, vurderes det af TI, at være forkert. Et tyndt uarmeret betonmateriale, som dette, vil ikke kunne deformere nævneværdigt uden at revne og slet ikke med de revnevidder til følge der ses i den øvre plade.

11. I 6. punkt i FT's konklusion på side 10, nævnes at der har været ældre vand/fugtskader. FT anser det som 'plausibelt, at revner i konstruktionen kan henføres til de nævnte fugtskader'. Som tidligere beskrevet er det ikke TI's vurdering at revnerne kan henføres til (øget) opfugtning af slaggerne, da skadesbilledet ikke stemmer overens med denne teori.

12. I 7. punkt i FT's konklusion på side 10, står at FT har udført 'granskning af købspapirer samt tilstandsrapport'. TI er ikke i besiddelse af disse dokumenter, ligesom vi i afdelingen for Byggeri & Anlæg ikke foretager juridiske bedømmelser."

15. 93801

Forsikringsbetingelserne indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

> **"3. Hvad dækker ejerskifteforsikringen**
> **3.1 Skader og fysiske forhold**
> Forsikringen dækker udbedring af aktuelle skader samt fysiske forhold ved bygningerne, der giver nærliggende risiko for skader på de forsikrede bygninger eller bygningsdele.
>
> Ved skade forstås brud, lækage, deformering, svækkelse, revnedannelse, ødelæggelse eller andre fysiske forhold i bygningen, der nedsætter bygningens værdi eller brugbarhed nævneværdigt i forhold til tilsvarende intakte bygninger af samme alder i almindelig god vedligeholdelsesstand. Manglende bygningsdele kan være en skade.
>
> Ved nærliggende risiko for skade forstås, at der erfaringsmæssigt vil udvikle sig en skade, hvis der ikke sættes ind med særligt omfattende vedligeholdelsesarbejde eller andre forebyggende foranstaltninger.
> …
> **Eksempler på dækningsberettiget skader**
> …
> **Gulvkonstruktion og gulve**
> - opfugtning af kapillarbrydende lag udført med slagger, der har medført, at gulvbelægningen rejser sig."

Nævnet udtaler:

Den forsikrede ejendom er opført i 1962. Klageren har anmeldt, at han ca. 3 uger efter overtagelsen den 16/8 2018 konstaterede revner i betongulvet, da han fjernede overgulvet bestående af masonitplader og klikgulvbelægning. Nærmere undersøgelser har påvist, at der er anvendt slagger som kapillarbrydende lag i terrændækkonstruktionen. Klageren har anført, at slaggeren er skyld i de konstaterede revner og giver nærliggende risiko for yderligere skadesudvikling, idet der sker ekspansion af slaggerlaget, som er blevet opfugtet.

Selskabet har foretaget to taksatorbesigtigelser, og selskabet og klageren har i samarbejde indhentet rapport af 31/1 2019 fra Teknologisk Institut til belysning af det anmeldte forhold. Klageren har derpå indhentet rapport af 30/4 2019 fra Force Technology, og Teknologisk Institut har herefter på selskabets foranledning udarbejdet et notat af 1/7 2019.

Selskabet har anført, at revnerne i betongulvet ikke udgør en skade i forsikringens forstand, idet årsagen er almindelig svind i det øverste slidlag. Selskabet henviser til Teknologisk Instituts vurdering.

16. 93801

Klagerens murer har i tilbud af 17/9 2018 på udførelse af et nyt armeret betongulv anført, at det på grund af skævheder og underminering ikke er muligt at reparere på det eksisterende, uarmerede betongulv.

I taksatorrapport af 11/10 2018 efter selskabets genbesigtigelse hedder det, at der ses niveauforskelle på ca. 25 mm jævnt over stuen, og gulvet fremstår med "knæk" ved revnerne. Konsulenten anfører, at det tidligere gulv med masonitplader og plastgulv har fungeret i 8 år. Han vurderer, at der ikke kan udlægges 15 mm lamelparket på gulvet – som klageren ønsker – med de ujævnheder, der ses nu, men at betongulvet kan oprettes til et plan, hvor det er muligt at udlægge et 15 mm lamelparketgulv.

Teknologisk Institut har i rapport af 31/1 2019 anført, at der er registreret revner i stue og tre værelser. Revnerne er grovest i stuen, hvor der ses revnevidder op til 5 mm og den største forskydning. Teknologisk Institut har udtaget to borekerner over grove revner. Opbygningen af terrændækket ses fra oven at være 8,5-9 cm porøs letklinkerbeton med et tæt mørtellag øverst, plastfolie, 35-50 mm (forventeligt uarmeret) beton og mindst 25 cm slagger. Det vurderes, at årsagen til revnerne er plastisk svind og normal udtørringssvind i den tynde mørtel i oversiden af letklinkerbetonen. Der ses rejsning langs revnekanterne, hvilket vurderes at være en "osteskorpe-effekt" (curling) ved udtørring af den tynde plade. Dette kan også være årsagen til forskydningerne i revnerne – eventuelt i kombination med nedtrykning af mørtellaget. Der er ikke registreret tegn på, at revnerne skulle være opstået som følge af ekspanderende slagger. Dels ses ikke revner i den underliggende beton, dels vurderes eventuelle vandskader ikke at kunne medføre væsentlig vandpåvirkning af slaggerlaget, da det er beliggende under beton og plastfolie.

Af rapport af 30/4 2019 fra Force Technology rekvireret af klageren fremgår det, at der er observeret revnevidder i gulv op til 5 mm og lodrette forskydninger op til 5 mm. Udvendigt ses flere revner i murværk, som er sammenfaldende med revner i fundamentet. Force Technology har udtaget en borekerne i kammer over en revne i gulvoverfladen og foretaget analyser af slaggerlagets fugtindhold og sammensætning. I konklusionen hedder det, at Teknologisk Insti-

tuts forklaring på revnedannelser som svindrevner kombineret med curling må afvises. Sådanne revner ville være opstået inden for en uge efter støbning, men revnerne i betongulvet ses at krydse de oprindelige malingsrester, hvilket viser, at revnerne er opstået efter, at gulvet er støbt, og der er foretaget det oprindelige malerarbejde. Hertil vurderes betonkonceptet med den dårligt komprimerede leca-/letbeton ikke at besidde den fornødne styrke til at kunne danne et revnemønster med svind og curling.

Det anføres i rapporten videre, at slaggeren er domineret af finkornet materiale og derfor reelt ikke besidder kapillarbrydende egenskaber, men er fugtsugende. Analyserne har vist, at slaggerlaget er fugtmættet. Det vurderes, at årsagerne til revnerne i gulvet kan henføres til svelning/udvidelser af slaggerlaget, hvilket har forårsaget et jævnt pres på gulvkonstruktionen. Det nederste betonlag har kunnet deformere plastisk og er ikke revnet, mens det øverste tørre leca og afretningslag er deformeret sprødt og er revnet. Det kan ikke udelukkes, at også udvendige revner i murværk kan henføres til svelning af slaggerlag. Det vurderes at være plausibelt, at revnerne i konstruktionen kan henføres til opfugtninger fra rørskader i 2009 og fugtskade på gulv i 2011.

Teknologisk Institut har i notat af 1/7 2019 fastholdt vurderingen, at revnerne i gulvet skyldes udtørringssvind. Det vurderes, at revnerne også var til stede ved det oprindelige malingsarbejde, idet der ses limrester i revnerne i soveværelset, hvor der er udført limspartling. Det bemærkes, at Force Technology ikke har undersøgt, om der også er malingsrester i revnerne. Det vurderes, at revnevidden er blevet forøget, efterhånden som der er sket udtørring, og at rejsningen over revnerne også er blevet større. Revnerne ses gennemgående i den øvre mørtel og lecabetonen, og den ringe betonstyrke og manglende fastholdelse til underlaget har tilladt det øverste lag at svinde frit. Det forhold, at slaggeren er fugtmættet, er ikke ensbetydende med, at der er sket yderligere opfugtning efter opførelsen af gulvet, og det betyder ikke nødvendigvis, at der sker ekspansion. Det vurderes, at hvis der var sket ekspansion, ville det have ført til, at gulvpladen enten var blevet løftet i sin helhed uden revner i den øverste mørtel, eller at gulvpladen var revnet og bulet op i midten af rummet, hvilket ikke er tilfældet i huset. Det nederste betonlag ville ligeledes være revnet og bulet op, men der henvises til, at hverken Teknologisk

18. 93801

Institut eller Force Technology har fundet revner i nederste betonlag. Det anføres, at det nederste betonlag ikke – som anført af Force Technology – kan deformere plastisk efter hærdning uden at revne.

Nævnet bemærker, at det er klageren, der har bevisbyrden for, at der er forhold ved ejendommen, som udgør en dækningsberettigende skade.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at klageren ikke har bevist, at der er forhold ved bygningens terrændækkonstruktion, som udgør en aktuel skade i forsikringens forstand.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at der efter nævnets vurdering ikke er konstruktionsmæssige forhold ved terrændækkonstruktionen – herunder anvendelse af slagger som kapillarbrydende lag og uarmeret beton som støbt gulv – der adskiller sig nævneværdigt fra forholdene i tilsvarende huse af pågældende alder.

Nævnet har desuden lagt vægt på, at det efter nævnets vurdering ikke er bevist, at de aktuelle revner i konstruktionerne nedsætter bygningens værdi og brugbarhed nævneværdigt. Det er ikke godtgjort, at betongulvet ikke var tjenligt som undergulv for gulvkonstruktion med masonitplader og et "svømmende" overgulv som på overtagelsestidspunktet. Nævnet finder det ikke bevist, at terrændækket er i en sådan dårlig forfatning, at der ikke vil kunne lægges et almindeligt lamelparketgulv, hvis der sker opretning af betongulvets øverste slidlag, hvilket klageren selv må bekoste som led i sin ændring af ejendommens gulvkonstruktion.

Nævnet finder efter gennemgangen af sagen, at klageren heller ikke har bevist, at der er nærliggende risiko for fremtidig skade som følge af udvidelser af slaggerlaget.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på, at det forhold, at der er konstateret overvejende finkornet slaggerlag og højt fugtindhold ikke i sig selv betyder, at der foreligger nærliggende risiko for skade. Det er velkendt, at opfugtninger af slaggerlag, der er udlagt som kapillarbrydende lag i terrændækkonstruktioner, kan give anledning til skader som følge af udvidelser af slaggeren,

men om der foreligger nærliggende risiko for skade må afgøres på grundlag af en konkret vurdering af forholdene ved bygningen.

Nævnet har videre lagt vægt på, at Teknologisk Institut, der har foretaget undersøgelser og afrapportering efter gensidig aftale mellem selskabet og klageren, har vurderet, at de nu konstaterede revner i gulvet skyldes udtørringssvind og ikke udvidelser af slaggerlaget. Denne opfattelse støttes efter nævnets vurdering blandt andet af, at der ikke er konstateret revner i det nederste betonlag umiddelbart over slaggeren, og at der ikke ses typiske og karakteristiske opbulinger mod midten af gulvfladerne, der kan opstå som følge af et opadrettet pres på betongulvet fra ekspanderende slagger.

Nævnet har også lagt vægt på ejendommens alder og det omfang af revner, der nu er konstateret 56-57 år efter ejendommens opførelse.

Nævnet finder, at det i rapport af 30/4 2019 fra Force Technology anførte ikke kan føre til andet resultat.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

_____

Klageren får ikke medhold.

Jens Kruse Mikkelsen
formand